

Studier över Lazarsfelds tvåstegshypotes : data från några svenska surveys....

Andersson, Bo,

dP 23

National Library
of Sweden

Lazarsfelds tvåstegshypotes, data från några svenska surveys.

Inledning.

I en tidigare uppsats (1) har vi redovisat några resultat från undersökningar om politisk kommunikation i två svenska samhällen, industristaden Västerås och den blandade industri- och landsbygdskommunen Kolsva. Vi undersökte vilka grupper av personer som i de båda samhällena anses vara välunderrättade om och tongivande för ställningstagandet till några politiska frågor. Vi jämförde de båda samhällena med avseende på informell politisk kommunikation och väljarnas kontakter med och kunskaper om lokalpolitiskt verksamma personer. Vi utgick från den vanliga tanken, att face-to-face kommunikation spelar en avgörande roll då opinioner skapas. Tvåstegshypotesen antar, att den allmänna opinionen delvis bildas genom att sociala normer, åsikter och värderingar som formulerats av massmedia och politiskt eller inom andra områden tongivande grupper, förmedlas till allmänheten av opinionsledare. Opinionsledare är personer som har ett visst inflygande på andra människors ställningstagande i någon konkret fråga. I vår tidigare uppsats indelade vi opinionsledare i fyra kategorier:

1. Nationella ledare. Dessa är partiledare, politiker som är kända över hela landet, medlemmar av intresseorganisationernas högsta ledningar, regeringsledamöter etc.
2. "Community Leaders". Dessa är till exempel kommunalpolitiker, ledare inom lokala organisationer, redaktörer inom lokalpress.
3. Opinionsledare som har kontakt med en större informell grupp till exempel på en verkstad, eller inom en fastighet. De ingår i en ganska stor primärgrupp där de har ett visst inflygande.
4. Opinionsledare som talar om aktuella frågor med en ganska begränsad krets, några kamrater på arbetsplatsen, med några vänner och/ eller sin familj etc.

När vi i fortsättningen talar om informella opinionsledare, avser vi grupperna 3 och 4. Det är givetvis möjligt och ganska naturligt, att de som tillhör någon av grupperna 1 och 2 också tillhör grupperna 3 och 4. De tillhör grupperna 1 eller 2 därför att de har ett inflytande på opinionsbildningen som sträcker sig bortom deras familjer, arbetskamrater etc.

När vi i fortsättningen talar om informella opinionsbildare avser vi personer tillhörande grupperna 3 och 4. Vi skall i fortsättningen pröva en hypotes om relationerna mellan informella opinionsledare och opinionsledare som tillhör kategori 2.

47
23

Enkeltstående tvåstegsypotes, data från några svenska svarare

Inledning

I en tidigare uppsats (1) har vi redovisat några resultat från undersökningar om politisk kommunikation i två svenska samhällen, industristaden Västerås och den blanda industri- och landsbygdskommunen Kolsås. Vi undersökte vilka grupper av personer som i de båda samhällena anses vara viktigast för att förstå och förändra förhållanden för att nå politiska ändamål. Vi jämförde de båda samhällena med avseende på informell politisk kommunikation och viljans kontakter med och kunskaper om lokalpolitiskt verksamma personer. Vi utgick från den vanliga tanken, att face-to-face kommunikation spelar en avgörande roll då opinioner skapas. Tvåstegsypotesen antar, att den allmänna opinionen delvis bildas genom att sociala nätverk, sådana som familjer och förbändare av massmedia och politiskt eller andra ändamålsföreliggande grupper, förmedlar till allmänheten av opinionsledare. Opinionsledare är personer som har ett visst inflygande på andra människors ställningstagande i någon konkret fråga. I vår tidigare uppsats inledde vi opinionsledare i fyra kategorier:

1. Nationella ledare. Dessa är partiledare, politiker som är kända över hela landet, medlemmar av intresseorganisationernas högsta ledningar, regeringaledamöter etc.
2. "Community leaders". Dessa är till exempel kommunalpolitiker, ledare inom lokala organisationer, redaktörer inom lokalpress.
3. Opinionsledare som har kontakt med en större informell grupp till exempel på en arbetsplats, eller inom en festlighet. De ingår i en granska eller familjgrupp där de har ett visst inflygande.
4. Opinionsledare som talar om aktuella frågor med en granska begränsad krets, några kamrater på arbetsplatsen, med några vänner och/eller sin familj etc.

När vi i föreläggningen talar om informella opinionsledare, avser vi grupperna 3 och 4. Det är givetvis möjligt och kanske naturligt, att de som tillhör någon av grupperna 1 och 2 också tillhör grupperna 3 och 4. De tillhör grupperna 1 eller 2 därför att de har ett inflygande på opinionsbildningen som sträcker sig bortom deras familjer, arbetskamrater etc.

När vi i föreläggningen talar om informella opinionsledare avser vi personer tillhörande grupperna 3 och 4. Vi skulle i föreläggningen pröva en hypotes om relationerna mellan informella opinionsledare och opinionsledare som tillhör kategori 1.

Hypotes 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med politiskt verksamma personer, riksdagsmän, kommunala förtroendemän och andra grupper som kan väntas vara opinionsledare av grupperna 1 eller 2.

Ideella och fackliga organisationer har i Sverige sedan länge varit bärare av politiska värderingar, strävanden och normer. Organisationerna har skolat stora grupper av sina medlemmar i sociala och politiska frågor. Många av dem som gjort viktiga insatser inom modernt svenskt politiskt liv har fått sin grundläggande skolning i samhällsfrågor inom organisationerna. Se närmare Heckscher (2) och Melén (3). Det är därför motiverat att i en studie av politisk kommunikation i Sverige söka belysa organisationstillhörighetens betydelse:

Hypotes 2. Informella opinionsbildare är i större utsträckning än andra medlemmar i politiska, fackliga, nykterhets- och andra organisationer.
De undersökta orterna och undersökningarnas utförande.

Materialet insamlades genom personliga intervjuer i Västerås, Kolsva och i fem kommuner kring industriorten Kvarntorp. En närmare beskrivning av Västerås och Kolsva finns i Anderson och Melén (1).

Informella opinionsledare är personer som svarar "ja" på följande frågor:

1. Har det hänt att Ni bett eller sagt åt någon arbetskamrat eller annan bekant att följa med Er på ett politiskt möte eller föredrag?
2. Händer det någon gång att Ni visar artiklar för bekanta om något politiskt ämne och ber honon eller henne att läsa dem?
3. Brukar ni diskutera med era bekanta om politiska program ni hört i radio?
4. Om ni ser en annons om ett politiskt radioprogram - t.ex. en diskussion eller föredrag - som ni tycker ser intressant ut, brukar ni då uppmana vänner och bekanta att lyssna på det programmet?

Kontakt med politiskt tongivande grupper studerades med hjälp av följande kriterier:

Känner personligen någon av partiernas kandidater vid riksdagsvalet 1956.

Känner personligen någon som aktivt deltog i valkampanjen.

Känner personligen någon som sitter i stadsfullmäktige i Västerås (i Kolsvaundersökningen, kommunalfullmäktige i Kolsva).

Har under det sista året talat med någon medlem av stadsfullmäktige i Västerås (i Kolsva, kommunalfullmäktige) om något politiskt eller kommunalt problem.

Hypotes 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med politiskt verkansna personer, riksdagsmän, kommunala förtroendemann och andra grupper som kan väntas vara opinionsledare av grupperna i eller 2.

Ideella och fackliga organisationer har i Sverige sedan länge varit bärare av politiska värderingar, strävanden och normer. Organisationen har skolat stora grupper av sina medlemmar i sociala och politiska frågor. Många av dem som gjort viktiga insatser inom modernt svenskt politiskt liv har fått sin grundläggande skolning i samhällsfrågor inom organisations- tionerna. Se närmare Hockendorfer (2) och Melin (3). Det är därför motiverat att i en studie av politisk kommunikation i Sverige söka beläsa organisations- stonshänsynens betydelse:

Hypotes 2. Informella opinionsledare är i större utsträckning än andra medlemmar i politiska, fackliga, kyrkliga, akademiska och andra organisationer. De undersökts orfarna och undersökningens utgående.

Material för insamlas genom personliga intervjuer i Västerås, Kolsva och i fem kommuner kring industristaden Kvarnby. En närmare beskrivning av Västerås och Kolsva finns i Andersson och Melin (1).

Informella opinionsledare är personer som svarar "ja" på följande frågor: 1. Har det hänt att ni fått eller sagt åt någon arbetssamman eller annan bekant att följa med ni på ett politiskt möte eller föredrag?

2. Händer det någon gång att ni visar artiklar för bekanta om något politiskt ämne och ber honom eller henne att läsa dem?

3. Brukar ni diskutera med era bekanta om politiska program ni hört i radio?

4. Om ni ser en annons om ett politiskt radioprogram - t.ex. en diskussion eller föredrag - som ni tycker ser intressant ut, brukar ni då uppmärksamma och bekanta att lyssna på det programmet?

Kontakt med politiskt föregivande grupper studeras med hjälp av följande kriterier:

Känner personligen någon av partiernas kandidater vid riksdagsvalet 1956.

Känner personligen någon som aktivt deltar i valkampanjen. Känner personligen någon som sitter i stadsfullmäktige i Västerås (i Kolsvaundersökningen, kommunalfullmäktige i Kolsva). Har under det siste året talat med någon medlem av stadsfullmäktige i Västerås (i Kolsva, kommunalfullmäktige) om något politiskt eller kommunalt problem.

Om den intervjuade svarade att han personligen känner någon av partiernas kandidater eller någon medlem av kommunal- eller stadsfullmäktige tillfrågades han om namnet på den eller de personer han avsåg. Vi kunde på så sätt kontrollera om dessa verkligen tillhörde kommunal- eller stadsfullmäktige eller var kandidat.

Kvarntorpsundersökningen utfördes i fem kommuner omslutande och innefattande industriorten Kvarntorp i mellersta Sverige. Personliga intervjuer utfördes av intervjuare från Statistiska Centralbyråns Utredningsavdelning.

I alla tre undersökningarna var bortfallet beroende på vägran att låta sig intervjuas mycket ringa. Alla tre stickproven avser att vara random samples av den vuxna befolkningen inom de tre områdena.

Antal intervjuade

Västeråsundersökningen	363 personer
Kolsvaundersökningen	175 personer
Kvarntorpsundersökningen	861 personer

Resultat.

Tabellerna 1-3 ger en sammanställning av de funna sambanden mellan informell politisk aktivitet och kontakt med eller kännedom om vissa grupper av politiskt aktiva personer. De som enligt vår definition kan betecknas som informella opinionsledare har genomgående oftare än andra kontakt med politiskt aktiva personer. Vårt material stöder alltså hypotes 1.

Om den intervjuade svarade att han personligen känner någon av par-
tietnas kandidater eller någon medlem av kommunal- eller statspolitiska
föreningar så nämnde han om namnet på den eller de personer han såg. Vi kunde
då så lätt kontrollera om dessa verkligen tillhörde kommunal- eller stats-
politiska eller var kandidater.

Kvartalsrapporter utarbetades i fem kommuner omfattande och följande
faktiska indelningar: i riket i allmänhet, i rikets övriga, i rikets
östra delar och i rikets västra delar. För rikets övriga delar utarbetades
vidare rapporter av intervjuade från Statistiska Centralbyråns utrednings-
avdelning.

I alla tre undersökningarna var bortfallet betydligt på västra sidan
eftersom intervjuade mycket ringa. Alla tre undersökningar visar att västra
delar saknade av den västra delningen från de tre områdena.

Antal intervjuade

Kvartalsundersökningen	367 personer
Kommunalundersökningen	175 personer
Kvartalsundersökningen	501 personer

Resultat

Tabellerna 1-3 ger en sammanfattning av de fyra undersökningarna mellan
informell politisk aktivitet och kontakt med eller känslor av västra
grupper av politiskt aktiva personer. De som enligt vår definition har
betecknats som informella politiska aktiviteter har genomgått ett eller flera
kontakter med politiskt aktiva personer. Förtvåningarna gäller alla typer
tes 1.

Tabell 1. Västerås	Känner personligen någon av partier- nas kandidater vid riksdagsvalet 1956	Känner personligen någon som deltog i kampanjen före valet 1956	Känner personligen någon som sitter i stadsfullmäktige	Har under det senaste året talat med nå- gon ledamot av stadsfull- mäktige om politisk el- ler kommunal fråga	
Har bett bekant följa med på politiskt möte	69 %	47 %	67 %	25 %	36
Har ej	25 %	32 %	37 %	6 %	326
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppmanar dem att läsa artiklarna	58 %	41 %	58 %	16 %	79
Gör ej	27 %	31 %	35 %	5 %	284
Brukar diskutera om politiska radioprogram med vänner och bekanta	43 %	46 %	49 %	15 %	158
Gör ej	20 %	23 %	33 %	1 %	205
Uppmanar vänner och bekanta att lyssna på politiska radioprogram	52 %	40 %	54 %	16 %	50
Gör ej	27 %	33 %	16 %	6 %	313

Tabell 2.

Kolsva	Känner personligen någon av partiernas kandidater vid valet 1956	Känner personligen någon som deltog i kampanjen före valet	Känner personligen någon som sitter i stadsfullmäktige	Har under det sista året talat om politisk eller kommunal fråga med medlem i kommunal/stadsfullmäktige	Summa
Har bett bekant följa med på politiskt möte	61 %	89 %	82 %	50 %	28
Har ej	29 %	60 %	70 %	18 %	147
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppmanar dem att läsa dem	46 %	86 %	86 %	47 %	43
Gör ej	26 %	58 %	67 %	16 %	132
Brukar diskutera politiska radioprogram med vänner och bekanta	43 %	82 %	87 %	42 %	67
Gör ej	29 %	54 %	63 %	12 %	108
Uppmanar vänner och bekanta att lyssna på politiska radioprogram	5 %	84 %	84 %	44 %	32
Gör ej	29 %	60 %	69 %	19 %	143

Kommun/lands- förhållande	Kommun/lands- förhållande	Känner personligen någon som sitter i stadsfullmäktige	Känner personligen någon som deltog i kampen före kriget	Känner personligen någon av partiernas kandidater vid va- let 1952	Känner personligen någon av partiernas kandidater vid va- let 1952
58	20 M	82 M	89 M	61 M	100
147	16 M	15 M	80 M	59 M	100
43	47 M	88 M	86 M	48 M	100
132	16 M	67 M	79 M	58 M	100
87	43 M	67 M	82 M	43 M	100
108	15 M	82 M	74 M	57 M	100
35	44 M	84 M	84 M	7 M	100
143	19 M	83 M	80 M	59 M	100

Tabell 3.

Kvarntorp	Kan namnge en riksdagsman från länet	Vet vilket parti den namngivne riksdagsmannen representerar	Känner <u>personligen</u> någon medlem av kommunalfullmäktige	Summa
Brukar uppmana vänner och bekanta att lyssna på politiska radio-program	68 %	66 %	70 %	213
Gör ej	56 %	53 %	58 %	648
Säger till vänner och bekanta att de bör rösta på den intervjuades politiska parti	76 %	74 %	82 %	168
Gör ej	54 %	52 %	56 %	693
Ger någon gång bekanta broschyrer och valtryck	90 %	90 %	88 %	111
Ger aldrig	55 %	52 %	54 %	750
Visar bekanta politiska artiklar och uppmanar dem läsa dessa	76 %	76 %	77 %	221
Visar aldrig	52 %	50 %	55 %	640

Tabell 5.

Svar	Känner personligen någon medlem av kommunistiska fide	Vet vilket parti den namngivna riksdagsmannen representerar	Kan nämna en riksdagsman från länet	Kvarnatorp
640	52 %	50 %	52 %	Visar aldrig
521	77 %	76 %	76 %	Visar bekanta politiska artiklar och uppmärksammar dem i sådana
750	54 %	52 %	55 %	Ger aldrig
111	68 %	60 %	60 %	Ger och väljer
633	56 %	52 %	54 %	Ger någon gång bekanta prosopier
168	82 %	74 %	78 %	Gör ej
638	58 %	52 %	56 %	Säger till vänner och bekanta att de är röda på den intervjusdes politiska parti
513	70 %	68 %	68 %	Gör ej
648	58 %	52 %	56 %	Säger till vänner och bekanta att de är röda på politiska radio-program
640	52 %	50 %	52 %	Gör aldrig

Tabellerna 5-7 sammanfattar de data som är relevanta för hypotes 2.

I kvarntorpsundersökningen lät vi de intervjuade som uppgav sig ha talat med någon medlem av kommunalfullmäktige om någon politisk eller kommunal fråga under den sista tolv månadersperioden ange hur många gånger detta skett. Resultaten av denna analys framgår av tabell 4.

Tabell 4.

Har under det sista året diskuterat någon politisk eller kommunal fråga med någon medlem av kommunalfullmäktige.

	≥4 gånger	2-3 gånger	1 gång	aldrig
Visar aldrig				
Visar bekanta artiklar och uppmanar dem att läsa artiklarna	23 %	10 %	3 %	64 %
Visar ej	8 %	5 %	3 %	85 %
Ger bekanta broschyrer och uppmanar dem att läsa broschyrerna	33 %	11 %	6 %	51 %
Ger aldrig bekanta broschyrer	8 %	6 %	2 %	84 %
Uppmanar vänner och bekanta att lyssna på politiska radioprogram	21 %	9 %	2 %	69 %
Gör ej	9 %	6 %	1 %	82 %
Uppmanar bekanta att rösta på sitt politiska parti	25 %	9 %	4 %	62 %
Gör ej	8 %	5 %	2 %	84 %
Summa	66	34	14	413

De största skillnaderna finns genomgående i den vänstra lodräta kolumnen. Studerar vi den vågräta summakolumnen ser vi, att det är 66 personer som haft kontakt med en medlem av kommunalfullmäktige 4 gånger eller mer, medan 43 personer haft kontakt 1-3 gånger.

Dessa resultat antyder existensen av en politisk aktiv kärngrupp i samhället. Denna kärngrupp har livliga kontakter med de valda representanterna. De är i stor utsträckning informella opinionsledare. Den politiskt aktiva gruppen är i stor utsträckning mycket aktiv. Resultaten antyder att det finns en mycket aktiv grupp och en stor grupp politiskt likgiltiga eller inaktiva. Mellan dessa grupper finns det något mindre men dock aktiva grupper som emellertid är ganska små. Är man politiskt aktiv är det sannolikt att man är mycket aktiv. Denna hypotes är värd ett vidare studium. Vårt material är för litet för ett ställningstagande till den.

Materialet för ett studium av sambanden mellan informell politisk kommunikation och organisationstillhörighet är hämtat från alla tre undersökningarna.

I kvantitativundersökningen lät vi de intervjuade som utgav sig för att ha kontakt med någon medlem av kommunalförbundet eller någon politisk eller kommunal fräga under den sist följande perioden ange hur många gånger de varit i kontakt. Resultaten av denna analys framgår av tabell 4.

Tabell 4.

Har under det sist år diskuterat någon politisk eller kommunal fråga på någon medlem av kommunalförbundet.

	1 gång	2-3 gånger	4 gånger	
Varit bekanta artiklar och uppmärksamhet att läsa artiklarna	3 %	10 %	23 %	36 %
Varit ut	3 %	3 %	8 %	14 %
Har bekanta prosedyrer och uppmanar dem att läsa prosedyrerna	6 %	11 %	33 %	50 %
Har aldrig bekanta prosedyrer	2 %	6 %	8 %	16 %
Uppmanar vännar och bekanta att lyssna på politiska radioprogram	2 %	2 %	21 %	25 %
Har ej	1 %	6 %	9 %	16 %
Uppmanar bekanta att vara på ett politiska parti	4 %	9 %	25 %	38 %
Har ej	2 %	2 %	8 %	12 %
Summa	14	34	66	114

De största skillnaderna finns gällande i den västra ledningen. Studerar vi den västra sammankomman ser vi att det är 66 personer som haft kontakt med en medlem av kommunalförbundet 4 gånger eller mer, medan 49 personer haft kontakt 1-3 gånger. Dessa resultat antyder existensen av en politisk aktiv kärngrupp i samhället. Denna kärngrupp har livliga kontakter med de värdiga representanterna. De är i stor utsträckning informella opinionsledare. Den politiska aktiva gruppen är i stor utsträckning mycket aktiv. Resultaten antyder att det finns en mycket aktiv grupp och en stor grupp politiskt likgiltiga eller inaktiva. Mellan dessa grupper finns det något mindre men dock aktiv grupper som emellanåt är ganska små. Är man politiskt aktiv är det sannolikt att man är mycket aktiv. Denna hypotes vill vi inte diskutera här. Vårt material är för litet för att ställningstagande till den. Material för ett studium av sambanden mellan informella politiska kontaktnät och organisationsstruktur är hämtat från alla tre undersökningarna.

Tabellerna 5-7 sammanfattar de data som är relevanta för hypotes 2.

Tabell 7.

Informell politisk aktivitet och organisationstillhörighet.

Kvarnatorp	Tillhör politisk organisa- tion	Tillhör facklig orga- nisation	Tillhör nykter- hets- organi- sation	Tillhör idrotts- organisa- tion	Summa
Visar bekanta artiklar och uppmanar dem att läsa artiklarna	71 %	38 %	9 %	10 %	221
Visar aldrig	59 %	26 %	6 %	5 %	640
Ger bekanta broschyrer och uppmanar dem att läsa broschyrerna	92 %	47 %	14 %	13 %	11
Ger ej	58 %	27 %	6 %	5 %	750
Uppmanar vänner och bekanta att lyssna på politiska radioprogram	66 %	37 %	9 %	8 %	213
Uppmanar ej	62 %	27 %	6 %	6 %	648
Uppmanar vänner och bekanta att rösta på sitt politiska parti	84 %	44 %	9 %	6 %	168
Uppmanar aldrig	58 %	26 %	6 %	6 %	693
Summa	541	251	59	54	

Tabell 6

Västerås

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationer.

	1	2	3	4
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppmanar dem att läsa dessa	19 %	31 %	25 %	23 %
Har bett bekant följa med på politiskt möte	16 %	8 %	6 %	10 %
Brukar diskutera om politiska radioprogram med bekanta	50 %	51 %	43 %	44 %
Uppmanat bekanta att lyssna på politiskt radioprogram	9 %	18 %	13 %	32 %
Summa	113	74	53	94

1. Går "ofta" på möten inom de föreningar de tillhör
2. Går "ibland" på möten inom de organisationer de tillhör
3. Går "sällan eller aldrig" på möten inom de organisationer de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabellerna 2-7 sammanfattar de data som är relevanta för hypotes 2.

Tabell 1.

Informell politisk aktivitet och organisationsförhållanden

Kvarnfortp	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Summa	
					Antal	Procent
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	16	32
					10	20
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	5	10
					15	30
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	14	28
					14	28
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	5	10
					15	30
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	8	16
					8	16
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	6	12
					6	12
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	20	40
					20	40
Summa					50	100

Tabell 2.

Västergöt

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationer

Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Summa		
				Antal	Procent	
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	19	38	
				10	20	
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	8	16	
				12	24	
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	21	42	
				23	46	
Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	Vilken typ av politisk organisation	18	36	
				12	24	
Summa					50	100

1. Gör "olika" på vägen från de förenings- och tillhör
2. Gör "olika" på vägen från de organisationer de tillhör
3. Gör "olika" eller "olika" på vägen från de organisationer de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabell 7

Kolsva

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationer

	1	2	3	4
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppmanar dem att läsa dessa	39 %	39 %	19 %	11 %
Har bett bekant följa med på politiskt möte	30 %	26 %	10 %	4 %
Brukar diskutera om politiska radioprogram med bekanta	68 %	48 %	24 %	23 %
Uppmanat bekanta att lyssna på politiska radioprogram	33 %	22 %	19 %	7 %
Summa	57	23	21	74

1. Går "ofta" på möten inom de föreningar de tillhör
2. Går "ibland" på möten inom de föreningar de tillhör
3. Går "sällan eller aldrig" på möten inom de föreningar de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabellerna 5 och 7 visar ett starkt samband mellan organisationstillhörighet och informell politisk aktivitet. I tabell 6 (Västerås) är sambandet oklart. Några av procenttalen baserar sig på ganska små grupper, speciellt gäller detta resultaten från Kolsvaundersökningen. Resultaten från de tre områdena är emellertid ganska samstämmiga. Vi anser att våra resultat stöder hypotes 2. Studerar vi den nedre vågräta kolumnen i tabell 7 ser vi, att det finns en ganska stor grupp personer som är mycket aktiva inom föreningslivet, och en ännu större helt passiv grupp. Grupperna 2 och 3, de personer som är aktiva men inte mycket aktiva är genomgående mindre än den mycket aktiva gruppen. Vi ser alltså i dessa båda tabeller en liknande tendens som den vi såg i tabell 4.

Slutsatser.

I denna uppsats har vi prövat två hypoteser: 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med riksdagsmän, kommunala förtroendemen och andra personer tillhörande politiskt tongivande grupper. 2. De som är informella opinionsledare är i större utsträckning än andra medlemmar i och aktiva inom fackliga och ideella organisationer. Materialet för prövning av hypoteserna insamlades genom surveyundersökningar inom tre områden i mellersta Sverige. Analysen visar, att hypoteserna är fruktbara. Undersökningarna avsåg att pröva

Tabell 7

Kolva

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationsformer

	1	2	3	4
Uppmanat bekanta att lyssna på politiska radioprogram	25 %	22 %	19 %	7 %
Brakar diskussioner om politiska radio-program med bekanta	68 %	48 %	24 %	23 %
Har fått bekant följa med i politiskt möte	30 %	26 %	10 %	4 %
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppsatser som att läsa dessa	29 %	30 %	19 %	11 %
Övriga	27	23	21	14

1. Om "offra" på möten inom de föreningar de tillhör
2. Om "offra" på möten inom de föreningar de tillhör
3. Om "offra" på möten inom de föreningar de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabellerna 5 och 7 visar ett starkt samband mellan organisationsform och aktivitet och informell politisk aktivitet. I tabell 5 (Västergöt) är sambandet klart. Nära av procentdelen passerar sig på ganska små grupper, speciellt gäller detta resultat från Kolvaundersökningen. Westergötska från de tre områden är emellertid ganska sammanlagda. Vi anser att våra resultat är att det finns en ganska stor grupp personer som är mycket aktiva inom föreningslivet, och en ännu större helt passiv grupp. Grupperna 2 och 3, de personer som är aktiva men inte mycket aktiva är ganska små minsta. En den mycket aktiva gruppen. Vi ser alltså i dessa båda tabeller en liknande tendens som den vi såg i tabell 4.

Slutsatser.

I denna uppsats har vi prövat två hypoteser. 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med riksdagsmän, kommunala förbundsledare och andra personer tillhörande politiskt föregående grupper. 2. De som är informella opinionsledare är i större utsträckning än andra medlemmar i och aktiva inom lokala och ideella organisationsformer. Resultatet för prövning av hypoteserna innehåller genom undersökningarna inom tre områden i mellansverige. Analysen visar att hypoteserna är i stort sett bekräftade. Undersökningarna visade att prövning

Tabell 7

Kolsva

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationer

	1	2	3	4
Visar vänner och bekanta politiska artiklar och uppmanar dem att läsa dessa	39 %	39 %	19 %	11 %
Har bett bekant följa med på politiskt möte	30 %	26 %	10 %	4 %
Brukar diskutera om politiska radioprogram med bekanta	68 %	48 %	24 %	23 %
Uppmanat bekanta att lyssna på politiska radioprogram	33 %	22 %	19 %	7 %
Summa	57	23	21	74

1. Går "ofta" på möten inom de föreningar de tillhör
2. Går "ibland" på möten inom de föreningar de tillhör
3. Går "sällan eller aldrig" på möten inom de föreningar de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabellerna 5 och 7 visar ett starkt samband mellan organisationstillhörighet och informell politisk aktivitet. I tabell 6 (Västerås) är sambandet oklart. Några av procenttalen baserar sig på ganska små grupper, speciellt gäller detta resultaten från Kolsvaundersökningen. Resultaten från de tre områdena är emellertid ganska samstämmiga. Vi anser att våra resultat stöder hypotes 2. Studerar vi den nedre vågräta kolumnen i tabell 7 ser vi, att det finns en ganska stor grupp personer som är mycket aktiva inom föreningslivet, och en ännu större helt passiv grupp. Grupperna 2 och 3, de personer som är aktiva men inte mycket aktiva är genomgående mindre än den mycket aktiva gruppen. Vi ser alltså i dessa båda tabeller en liknande tendens som den vi såg i tabell 4.

Slutsatser.

I denna uppsats har vi prövat två hypoteser: 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med riksdagsmän, kommunala förtroendemän och andra personer tillhörande politiskt tongivande grupper. 2. De som är informella opinionsledare är i större utsträckning än andra medlemmar i och aktiva inom fackliga och ideella organisationer. Materialet för prövning av hypoteserna insamlades genom surveyundersökningar inom tre områden i mellersta Sverige. Analysen visar, att hypoteserna är fruktbara. Undersökningarna avsåg att pröva

Tabell 1

Koivasa

Informell politisk aktivitet och aktivitet inom organisationer

1	2	3	4
27	23	21	24
33	22	19	12
68	48	24	23
30	26	10	4
29	39	19	11
27	23	21	24

1. Går "eller" på möten inom de föreningar de tillhör
2. Går "ibland" på möten inom de föreningar de tillhör
3. Går "sällan eller aldrig" på möten inom de föreningar de tillhör
4. Tillhör ej någon förening

Tabellerna 2 och 3 visar ett starkt samband mellan organisationsmedlemskap och informell politisk aktivitet. I tabell 2 (Västergöt) är sambandet oklart. Några av procenterna beror på ganska små grupper, speciellt gäller detta resultat från Koivansundersökningen. Resultaten från de tre områdena är emellertid ganska samstämmiga. Vi visar ett samband i tabell 3. Studerar vi den tredje värdet koivansa i tabell 3 ser vi, att det finns en ganska stor grupp personer som är mycket aktiva inom föreningslivet, och en ännu större helt passiv grupp. Gruppen 2 och 3, de personer som är aktiva men inte mycket aktiva är genomgående mindre än den mycket aktiva gruppen. Vi ser alltså i dessa båda tabeller en liknande tendens som den vi såg i tabell 4.

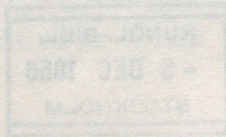
Slutsatser

I denna uppsats har vi prövat två hypoteser: 1. De som är informella opinionsledare på det politiska området har oftare än andra personer kontakt med riksdagsmän, kommunala förtroendemän och andra personer tillhörande politiskt följande grupper. 2. De som är informella opinionsledare är i större utsträckning än andra medlemmar i och aktiva inom fackliga och ideella organisationer. Materialet för prövning av hypoteserna innehåller genom undersökningar från tre områden i mellansverige. Analysen visar, att hypoteserna är fruktbara. Undersökningarna visade att påver-

fruktbarheten av Lazarsfelds tvåstegshypotes för studiet av politisk opinionsbildning i Sverige. Vi anser, att Lazarsfelds modell är värd ett närmare empiriskt studium. I en kommande uppsats skall vi diskutera de informella opinionsledarnas kontakter med massmedia.

Litteratur:

1. Bo Anderson, C.-O. Melén: Lazarsfelds tvåstegshypotes, data från några svenska survey's, 1. Uppsala 1957 (stencil)
2. Gunnar Heckscher: Staten och organisationerna
3. C.-O. Melén: Fackliga arbetarledare. Avhandling under arbete.

fruktbarheten av Lazarus' tvåstegshypotes för studiet av politisk
opinionbildning i Sverige. Vi anser, att Lazarus' modell är värd
ett närmare empiriskt studium. I en kommande uppsats skall vi diskutera
de informella opinionsledarnas kontakter med massmedia.

Litteratur

1. Bo Andersson, C.-O. Melén: Lazarus' tvåstegshypotes, data från några
svenska surveys, J. Uppsala 1977 (stencil)
2. Gunnar Heckscher: Staten och organisationerna
3. C.-O. Melén: Fackliga arbetsledare. Avhandling under arbete.

KUNGL. BIBL.
- 6 DEC 1966
STOCKHOLM